

Balogh István grafikusművész 90

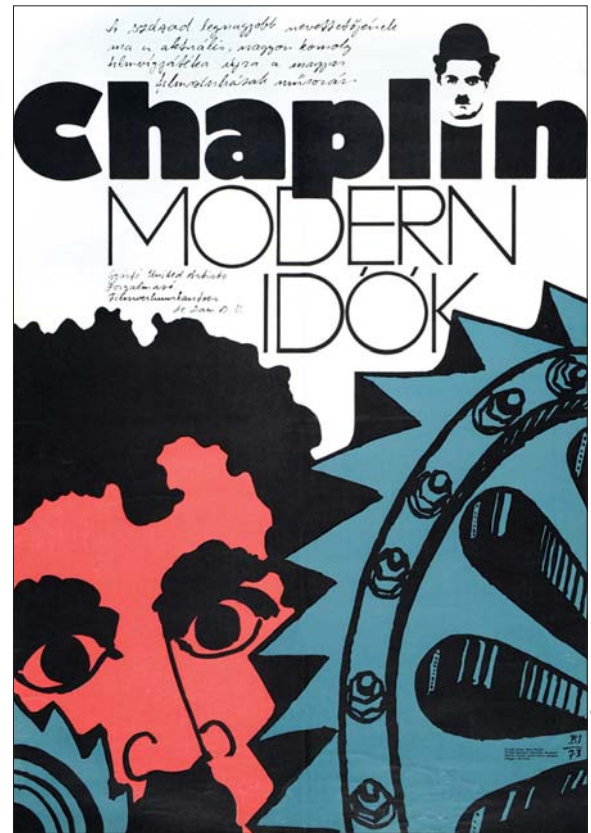
→ **Balogh István: Chaplin – Modern idők, plakát / István Balogh: Chaplin – Modern Times. Poster [1973] offset, Egyetemi Nyomda, Budapest (Országos Széchényi Könyvtár, Plakát- és Kinyomtatványtár, Budapest) / offset, Egyetemi (University) Printing House, Budapest (Department of Posters and Small Prints, National Széchényi Library, Budapest) [82,5x56,5 cm]**

■ Balogh István grafikusművész (1924), a magyar plakátművészet legutóbbi aranykorának (1960–1990) nagymestere, novemberben lett 90 éves. Főiskolás kora óta Páternek nevezik (egy akkori azonos nevű politikus-pap után), mára pedig valóban a grafikusszakma nagy öregje lett.

Erdélyből érkezett Budapestre, ahol tanítóképzős főiskolásként lenyűgözték az 1945-ben az első szabad választáskor az utcákra kikerült monumentális és művészi plakátok, Konecsni Györgynek és társainak alkotásai. Ezek hatása érezhető a később, a hatvanas évektől készített, látványos és megkapó szimbólumokat használó politikai plakátjain. A Magyar Iparművészeti Főiskolára bekerülve mestere, Kádár György mellett Konecsni is hatott rá. 1970 és 1995 között Balogh István maga is a főiskolán tanított, grafikusok nemzedékeinek volt nagy hatású mestere (köztük például Orosz Istvánnak).

Balogh István munkássága a magyar plakátművészet 1960 körül kibontakozó aranykorának szerves része. Az ötvenes évek második felében a művészetek kezdtek megszabadulni a rájuk kényszerített szocialista realizmustól, az utcára kikerülő plakátok egyre színesebbek és ötletesebbek lettek. A kompozíciókon a hatvanas évektől megjelent a fotó és a fotómontázs, a laza kézi rajz és festés, a fröcskölés, a papírkivágás, a kaligrafikus kézírás és a legválogatosabb technikák. A magyar plakátművészet ekkoriban a lengyel plakátiskolához hasonló tehetségű mestereket mutathat fel, de míg ott az expresszív irányvonal bontakozik ki, itthon sokféle stílus él egymás mellett a pop arttól a tipografikus plakátig.

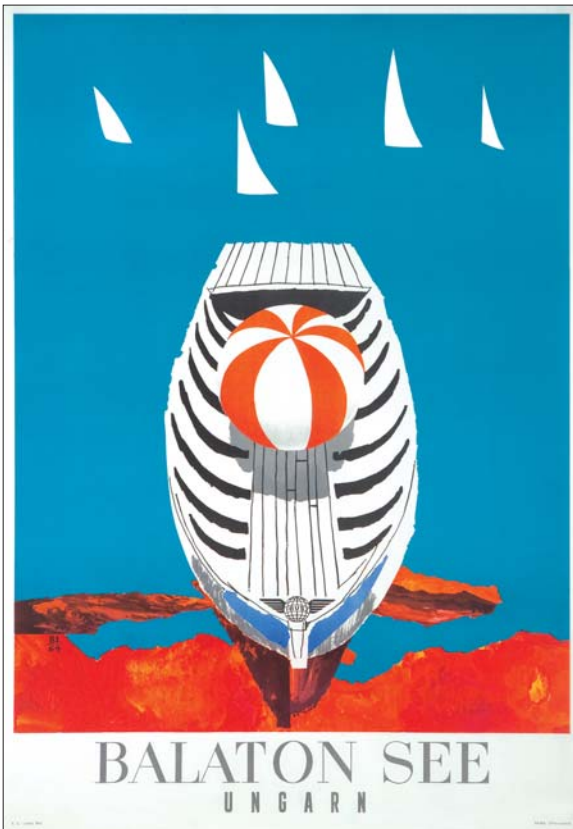
Balogh István pályája elején kezd el a Moképnek dolgozni, és a nyolcvanas évek végéig tervez filmekhez plakátokat. Stílusát a finom grafikai részletek és a látványos, plakátszerű megoldások harmóniája jellemzi (lásd például a *Modern idők* plakátját). Vonalkázós, expresszív rajzstílusa illeszkedik a modern blokkbetűvel írott feliratokhoz, fotómontázsos részletekhez. Kompozíciói gyakran szürreálisak, groteszkek,

Fotó: Ackermann Ádám / OSZK

és megjelenik rajtuk egy sajátos humor. Merített inspirációt a népművészet formakincséből, amely érzékeny rajzstílusában, újraértelmezve jelenik meg művein (pl. *Bartók Béla II. Nemzetközi Kórusfesztivál, IV. Magyar Plakátkiállítás* stb.). A hatvanas években turisztikai feladatokon is dolgozik, több kompozíciója hirdeti Budapestet, és a korszak egyik legszebb magyar plakátját készíti a Balaton propagandájához (egy Henri Matisse-i frissességű, színes papírkivágásos és festett kompozíció).

A hatvanas években egy Konecsni körül létrejött körből alakult meg a grafikusok élcsapataként a Papp-

Fotó: Dénes Nóra

**Balogh István: Balaton, plakát /
István Balogh: Balaton. Poster**

[1964] ofset, Offset Nyomda, Budapest (a művész tulajdona) / offset, Offset Printing House, Budapest (courtesy of the artist) [82,5x56,5 cm]

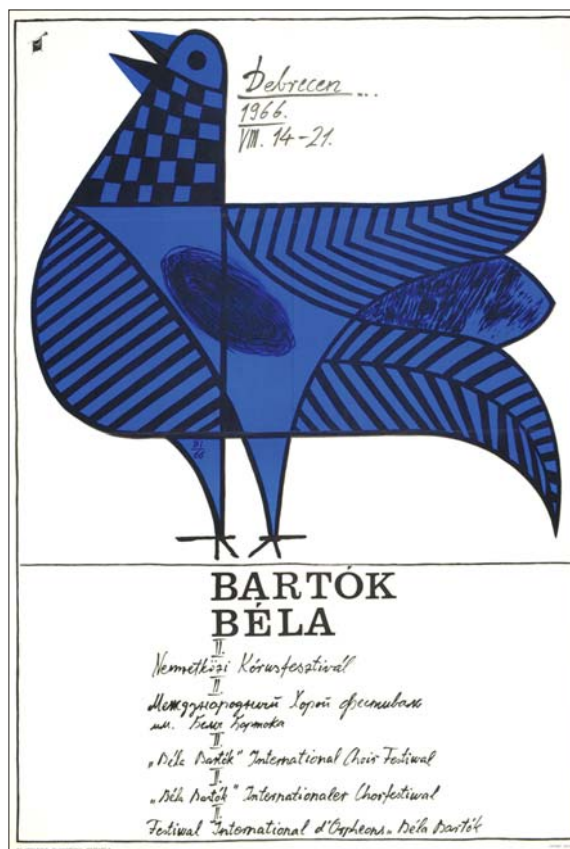
csoport, amelynek Balogh István a kezdetektől tagja. Papp Gábor volt a vezéralak, a tipografikus plakátstílus nemzetközi hírű mestere, aki Balogh István művészetére is hatott egy korszakban (pl. *Design 68* kiállításplakát). A tizenkét tagú társaság különböző felfogású művészei kölcsönösen inspirálták egymást, és figyelmet fordítottak a fiatalok felkarolására is (kiállított velük Helényi Tibor, Schmal Károly és Kemény György is). Az akkori Kulturális Kapcsolatok Intézetének Dorottya utcai galériájában tartották éves kiál-

lításait, amelyek az alkalmazott grafika különböző területeit gondolták végig az emblémától a csomagolásig.

A nyolcvanas években festett képek dominálnak Balogh István plakátjain, és megmarad a sajátos groteszk felfogás és humor (pl. a *Nevem senki* plakátja).

Balogh István pályája során Munkácsy Mihály-díjat, Erdemes és Kiváló Művész elismerést, valamint munkái többször az Év Plakátja díjat is megkapták. Ma a Magyar Plakát Társaság tagjaként továbbra is aktív – 90 helyett 70-nek tűnik. Eletművét 2012-ben egyéni kiállítás mutatta be Sopronban, a Nyugat-magyarországi Egyetem Faipari Mérnöki Kar Alkalmazott Művészeti Intézetében.

KATONA ANIKÓ
művészettörténész

Fotó: Ackermann Ádám / OSZK

**Balogh István:
Bartók Béla
II. Nemzetközi
Kórusfesztivál, plakát /
István Balogh:
2nd International
Béla Bartók Choir
Festival. Poster**

[1966] ofset, Offset Nyomda, Budapest (Országos Széchényi Könyvtár, Plakát- és Késműgyűjtemény, Budapest) / offset, Offset Printing House, Budapest (Department of Posters and Small Prints, National Széchényi Library, Budapest) [82,5x56,5 cm]

